

Istina o Vukovaru – istina o zlu!

Jure Gabrić

jure.gabric@inet.hr

Dok su tisuće hodočasnika, sućuti, mira, pravde, svete žrtve za domovinu i ljudskog dostojanstva, milile maglovitim ulicama Vukovara, s otkucajima srca kucalo je i pitanje o silini zla koje se u stotinjak dana danomice sručivalo, pljuštalo, tutnjalo, sijevalo i raljama smrti zijevalo nad izmorenim, izmasakriranim, bespomoćnim i od mnogih zaboravljenim i napuštenim Vukovarcima i onima koji su im se priklonili i poklonili svoje živote.

Pitanje zavijeno plaštem boli i tuge išlo je u propitivanje uzroka tog vukovarskog, a zatim i sveopćeg zla. Nisu me zadovoljili odgovori iz povjesnice i povijesnih zbivanja u Vukovaru i širem okružju, zaputio sam se u geneologiju zla puno šire, čak i ontološki i teološki. Brzo sam tim tragom stigao u Edenski vrt i prvotni raskol između stvorenja i Stvoritelja. No, i to mi nije bilo dovoljno te krenuh tragom biblijskih događanja i zala zapisanih u *Knjizi života*. Zaustavih se na prvom zlu između čovjeka i čovjeka zapisanog u *Knjizi postanka* kao bratoubojstvo Kaina nad Abelom. Primijetih da je tom zločinu prethodio čin i događaj u kojemu Jahve milostivo pogleda na Abela i njegovu žrtvu, a na Kaina i žrtvu njegovu ni pogled ne svrati. Stoga se Kain veoma razljuti... (usp. Post 4, 1-8).

Ne kaže se da je Kainova žrtva bila u bilo čemu manjkava, eto na nju milostivi i pravedni Jahve niti pogled ne svrati. Zar to onda nije promocija Boga pristranog kojega si ne mogu prisposodobiti s Bogom Isusa Krista koji i nakon izdaje Judi kaže: »Priatelju«, a s Križa moli za oprost onima koji ga dadoše ubiti i ubiše. Nepojmljive su te razlike i nemoguće se oteti dojmu da je to napisala ljudska pala narav koja Boga projicira iz svoje ljudske pakosti, a ne dopire ni u primisli do bezuvjetne božanske ljubavi.

Sličnih mjesta prepoznah još u *Knjizi postanka*, primjerice: »Ali Bog reče Abrahamu: 'Nemoj se uznemiravati zbog dječaka i zbog svoje sluškinje; sve što ti kaže Sara poslušaj, jer će Izakovo potomstvo tebi ovjekovječiti ime« (Post 21, 12). Abraham će zatim otjerati dječaka Jišmaela, kojemu je otac, i majku mu Hagaru (sluškinju), sve zato što će mu Izakovo potomstvo ovjekovječiti ime. Ovim je Bog kao apsolutno dobro – bitak – okrnjen jer je ovjekovječenje imena uzdignuto iznad Božjih atributa kao što su: dobrota, pravda, ljubav... To opet nije Bog po objavi Isusa Krista koji kaže: »Zaista, kažem vam, meni ste učinili koliko ste učinili jednom od ove moje najmanje braće« (Mt 25,40) – a u tu braću pripadaju i Jišmael i Hagara. Dakle, ogromna je razlika između Boga

prikazanog u Starom i Novom zavjetu, no Bog je uvijek jedan, samo ga mi ljudi različito zamišljamo i doživljavamo.

Tražeci i dalje mjesta u Bibliji koja iz vidika ljudske ograničenosti govore o savršenom i neograničenom Stvoritelju, pronađoh i ono mjesto gdje brat Ezav za kruh i sočivicu, u trenutku gladi, ustupa bratu Jakovu prvorodstvo, što je poslije poslužilo za pokriće prijekave kojom je Jakov umjesto Ezava dobio prvorodenački blagoslov od oca Izaka koji je obnevidio i mislio da pri tom blagoslivlje Ezava. I sve to uz blagoslov pravednog Jahve koji to obeća Rebeki, ženi Izakovoj, još za vrijeme trudnoće s blizancima. Dakle, opet forma iznad sadržaja, princip prvorodstva iznad pravednosti i ljubavi, što je nemoguće po milosrdnom i pravednom Bogu iz Evanđelja, koji jednaku nadnicu isplaćuje radnicima prve i posljednje ure, koja je po njegovoj pravednosti i milosrđu.

Moglo bi se u Starom zavjetu pronaći još mjesta koja svjedoče o slici boga projektiranog u ljudskoj radionici, koja odišu ljudskom zemaljštinom i beskonačnom udaljenošću od kraljevstva u kojemu *sunce grije i kiša pada pravednicima i nepravednicima*. No, ono što je zajedničko u Starom i Novom zavjetu, to su mjesta i događaji gdje stradava čovjek, pa i sam Sin Božji, onda kada se kruta forma i istrgnuta odredba iz Zakona postavila na mjesto čovjeka i ljubavi za čovjeka. Tako je i »Sin Čovječji« (Isus Krist) ubijen »jer se pravio« Sinom Božjim. Nije pomoglo ni pozivanje na Zakon i proroke koji su ga pretkazivali, kao ni djela koja je činio i to su dokazivala. Dakle, opet forma iznad sadržaja, zlo i smrt iznad čovjeka.

No, nije se radilo samo o pukoj formi nego i konkretnim pragmatičkim interesima onih koji ga optužiše, osudiše i dadoše pogubiti (svećenički glavari, pismoznanci i farizeji), jer je narod poučavao i živio i činio to što poučava. Time je ugrožavao njihov autoritet i privilegije.

To što se dogodilo s Nazarećaninom ima u sebi svaka nasilnička ideologija (svaka u sebi ima klicu nasilja); uzme se opravdavajući razlog (zavijen u »svestost« i opće dobro) te se ima alibi i pokriće za rat s protivnicima. To se dogodilo s Vukovarom i Vukovarcima u Domovinskom ratu. Konkretnije, nasilnici i okupatori pod krinkom ideje o očuvanju integriteta zajedničke države (SFRJ) u izvedbi JNA i četničkih formacija, s ogromnim oružjem nasrnuše na malobrojne i slabo naoružane branitelje Vukovara. Sve to da osvoje i zadrže teritorij i bogatstvo hrvatskog naroda i Republike Hrvatske. Pilatsku ulogu sasvim briljantno odradiše moćnici u Europi i svijetu. Ti isti imaju prste i u haškoj sudnici i nekim drugim međunarodnim institucijama. I opet nešto slično kao što učiniše oni koji su Isusa optužili i osudili kada potplatiše vojnike na straži uz Isusov grob da lažu i kažu da su pozaspali kada netko ukrade Isusovo tijelo. To isto se događa s istinom o Vukovaru i Domovinskom ratu u haškoj sudnici i nekim drugim međunarodnim forumima.

No kao što je istina o Isusovoj osudi i smrti do danas sačuvana, trebamo sve učiniti da i istina o Vukovaru i Domovinskom ratu bude sačuvana, jer bez temelja istine nema se na čemu graditi ni vukovarska ni hrvatska sadašnjost ni budućnost.

U Zagrebu 9. prosinca 2011.